

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 99347. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Det nye testamente i lommeformat. — Kjenn din religion. — Kommunionssalme. — Et opprop! Stott Kirken og Paven! — Det evige Pavedømmet. — Til St. Olavs- og St. Hallvardslagets medlemmer. — Katolsk kristenliv. — Pastor Johannes Borsboom. — «Hellige menn.» — † Ingeniør Adolph Tidemand. — Herhjemme.

Det nye testamente i lommeformat.

Av pater FINN THORN. O. P.

Det har flere ganger falt i min lodd å hevde at forholdet mellom protestanter og katolikker må preges av kjærlighet og forståelse. Bare det som er besjelet av kjærlighet er levedyktig. Når vi katolikker søker å spre opplysning om vår herlige katolske tro, så kan vi bare vente å bli hørt hvis våre ikke-katolske brødre merker hjertelaget bak ordene.

Det er et slikt ord jeg vilde forsøke å si i dag om Rosenkransen.

Det blir ofte framholdt at katolikker, til forskjell fra protestantene, leser lite i Bibelen. En slik påstand er meget overdreven (for ikke å tale om den påstand at katolikkene ikke engang skulde ha lov til å lese i Den hellige Skrift!). Imidlertid kan det nok være at den alminnelige katolikk som regel ikke leser Bibelen så hyppig og så inngående som protestanter ofte gjør. (At det har sine grunner, skal jeg ikke komme nærmere inn på her. La meg bare nevne at man også på andre måter enn ved å lese om Kristus kan forene seg med Ham og leve med i Hans livs begivenheter. I stedet for, som mange protestanter, hver morgen å lese et avsnitt i Bibelen, går mange katolikker hver morgen til messe og kommunion. Det vil si at de hver morgen på nytt gjenopplever Golgata-offeret.)

For stadig å ha det Nye Testamente for hånden bærer mange protestanter det i vestelommen. Jeg har selv et slikt lite Nye Testamente i lommeformat, som jeg har fått av en kjær protestantisk venn. Men jeg bruker det ikke. I min lomme har jeg i stedet en rosenkrans. Forskjellen mellom protestanten og katolikken er at den første har det Nye Testamente i lommen, den annen sin rosenkrans.

Forskjell? Hvorfor skal vi være så inngrodd i våre tilvante forestillinger at vi straks ser motsetninger og forskjeller når talen faller på protestan-

ter og katolikker? Tenk om det nu i dette tilfelle er uttrykk for ett og det samme at protestanten har sitt Nye Testamente i lommen, og katolikken sin rosenkrans? Ved å lese i det Nye Testamente ønsker den protestantiske kristne å forene seg med Kristus, og i ånden gjenoppleve de hellige handlinger som har forløst menneskeslekten. Men det er jo akkurat det samme katolikken gjør når han ber sin rosenkrans! Rosenkransen er katolikkens Nye Testamente i lommeformat. Hvordan den kan være det, vilde det falle for langt å forklare her. Hvis rosenkransen bare var et middel til å telle bønner, så trengtes det bare noen få ord til å forklare hva den er. Men fordi den er noe helt annet, noe meget rikere og dypere og større, fordi den er betraktning og kontemplasjon av Jesu liv, så trengtes det en hel artikkel for seg, eller flere, til å forklare rosenkransens vesen.

Den 2. august 1914 falt fornekeren Ernest Renans datter søn, Ernest Psichari, ved Rossignol i Belgia. Sven Stolpe skriver i «Den kristna falangen» om denne unge franske offiser og forfatter: «Hvis Ernest Psichari var blitt født i en annen tid vilde han blitt helgenkåret.» Blant den yngre generasjon i Frankrike før forrige verdenskrig var han, sier Stolpe videre, «den reneste og edleste. Hans skjebne og utvikling hører til de stolteste og største i hele Frankrikes åndelige historie. Hans intelligens var lysende, hans vilje enno større, men størst hans sedelige kraft.» Da man fant Psicharis lik på slagmarken, viste det seg at han i den venstre hånd holdt sin rosenkrans. Er det tenkelig at en mann som Psichari er død med rosenkransbønnen på sine lepper, hvis rosenkransen bare er en oppramsing av bønner? Nei, Ernest Psichari er død mens han i hånden holdt sitt Nye Testamente i lommeformat.

Kjenn din religion.

Av A. J. LUTZ. O. P.

V. Gud og verdensaltet.

«I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden» (1. Mos. 1, 1). Intet var til av alt det som finnes omkring oss og over oss. Heller ikke tiden var til. Før dager, måneder og år fantes først da solen og månen og stjernene hadde begynt sine løpebaner. Men han «som gjør de døde levende og kaller det som ikke er til, som om det var til» (Rom. 4, 17) han sa: Det bli! Så ble verdensaltet til med sin vidunderlige mangfoldighet og prakt, så våknet livet i planter og dyr, så «ble mennesket til en levende sjel» skapt i Guds bilde med forstand, vilje og makt til å råde over jorden, men framfor alt med evnen til å kjenne sin skaper og elske ham. I mennesket som skapningens midtpunkt møtes det åndelige og det fysiske til et hemmelighetsfullt samliv.

Verdensaltet ble altså ikke til ved en blind utvikling av det materielle stoff. Orden kan ikke komme fra kaos. Livet kan ikke stamme fra døden. Åndslivet kan ikke ha sitt utspring i det rent animalske. Intet kan gi hva det ikke selv eier. Og selve stoffet har ikke skapt seg selv, heller ikke gitt seg selv de krefter som bor i det. Alt det som er til, har sin virkelighet av den evige virkelighet. Den alene er seg selv nok. Den alene er også den høyeste intelligens som bærer evig i seg selv universets plan og målet for alt det som rører seg i den fysiske og åndelige natur. «I ham lever, rører vi oss og er vi» (Ap. gj. 17, 28).

Foruten mennesket skapte Gud andre vesener som skulde kjenne og elske ham, rene ånder som ikke ved en legemlig natur er innordnet i den synlige verden. Apenbaringen kaller dem engler. De eier et meget fullkommnere åndsliv enn menneskene. Deres forstand er ikke som menneskenes avhengig av den sansbare verden. Deres vilje er ikke som menneskenes påvirket og hemmet av inntrykk og lidenskaper. De lever på et høyere plan. De har også evner som setter dem i stand til å gripe inn både i den fysiske verdens gang og i den region av den menneskelige natur hvor det åndelige og det legemlige likesom flyter over i hverandre. De kan altså påvirke vår innbilningskraft, våre sanser og våre følelser. Men over menneskets frie vilje har de ingen direkte makt. Gud alene hersker over menneskets sjel med en uinnskrenket myndighet.

Gud skapte himmel og jord fordi han er kjærlighet. Det er altså ingen naturnødvendighet i Guds vesen som tvinger ham til skapergjerningen. Det finnes ingen annen naturnødvendighet i Gud enn den at han evig er seg selv bevisst og evig salig i seg selv. Skapningens opphav er Guds frie vilje som vil meddele av sin rikdom.

Mellom Gud og verdensaltet er det ingen uoverstigelig kløft. Tvert imot, Gud er overalt nærværende i den materielle verden som i den åndelige. Gud er i alle ting. Ikke slik som enkelte filosofer, de såkalte panteister, innbiller seg det. De oppfatter det gudommelige som identisk med naturen eller som verdens sjel eller som den eneste substans som i verdens altet bare opptrer under forskjellige måter å være på. Alt dette er ensbetydende med å fornekte Gud. Alt det som gjør Gud til Gud, hans evige uforanderlige og uavhengige væren, vilde forsvinne i det store alt, hvor det ikke vilde finnes hverken ånd eller frihet eller godhet eller visdom, men bare blinde naturkrefter. Med sitt evige vesen er Gud altså uendelig høyt både over de åndelige og materielle skapninger, men ved sin skapende allmakt er Gud i alle ting. Disse er jo bare til og består bare ved å motta sin tilværelse av Gud. Siden Gud virker i alle ting er han også i alle ting og over alt. «Hvor skal jeg gå fra din Ånd, og hvor skal jeg fly fra ditt åsyn? Farer jeg opp til himmelen, så er du der, og vil jeg rede mitt leie i dødsriket, se, da er du der. Tar jeg morgenrødens vinger, og vil jeg bo ved havets ytterste grense, så fører også der din hånd meg, og din høyre hånd holder meg fast. Og sier jeg: Mørket skjule meg, og lyset omkring meg bli natt — så gjør heller ikke mørket det for mørkt for deg, og natten lyser som dagen, mørket er som lyset.» (Salme 139, 7—12.)

Som uavhengig av den skapte verden kan Gud også utfolde sin allmakt ved undergjerninger. De såkalte fritenkere innvender mot miraklet snart det ene snart noe annet. Miraklet skal være umulig fordi naturen har sin lovbundne gang. Det er sant, men naturen er hva den er ene og alene ved Guds skapergjerning. Naturlovene binder ikke Gud. De er selv laget av Gud og kan på ingen måte innskrenke hans makt. Mot dette innvender andre at miraklet vilde bevise mot Gud, for, sier de, vi vilde da være nødt til å tenke oss Gud som en ufullkommen verkemester som kan ta feil og som må foreta forandringer for å få verdensmaskinen til å gå. Miraklet vilde ta seg ut som et slags lappverk. Også dette er et svært overfladisk syn. Guds skapergjerning er identisk med Guds visdom og kjærlighet. Altså identisk med Gud selv. Dens virkninger, både de naturlige og de mirakuløse, inntreffer i tidens løp på det fastsatte øyeblikk, men alt er klart forutsett i Guds evige idé og besluttet i Guds evige vilje. Atter andre mener at miraklet selv om det var mulig, ikke kan bli videnskapelig fastslått, fordi vi ikke kjenner alle naturkrefter. Det vi kaller mirakuløst er bare en virkning av skjulte energier i verdensaltet.

Vi må innrømme at dette kan være sant i enkelte (Forts. side 172.)

Kommunissalme
(Kordspilning)

A. J. Kutz

Kris. tus som Gid selv har gi. vet, vel din foil du

gar oss. Li. vet, fyll oss med din kjær. Lj. het.

Du som kom for oss at bli. ne, la oss els. ke

Gid, du re. ne av. glem av Gud her. Lj. het.

Livets bord du for oss dekker.
Livets brød du til oss rekker,
oss til liv og salighet.
Du oss kaller — vi vil trede
opp til Herrens bord med glede
motta deg, som er vår fred.

Kristi legem, sjelens føde
frelse i fra synd og brode,
nåderike sakrament,
skaper hellig liv og virke.
Gud skje takk, som ved sin kirke
nådens gave oss har sendt.

Et opprop!

STØTT KIRKEN OG PAVEN!

Vanskelighetene som Paven har å kjempe med, er mange og store. Som én mann må vi flokkes omkring ham, med vår innsats og bønn forsvare ham.

Annetsteds i bladet finner vi en artikkel om Pavens kamp gjennom tidene. Hva har man ikke forsøkt for å bryte ned hans makt, men det er vidunderlig å lese, hvordan Pavedømmet alltid har kunnet reise seg påny, alltid har seiret. Kristi løfte er i sannhet gått i oppfyllelse, at helvetes porter ikke får makt over det.

Men meget avhenger også av de troendes innsats og bønn. Deres hjelp trenger Kirken i dag mer enn før. Gudskjelov er dette blitt forstått hele verden over.

Jeg har foran meg den eukaristiske timeplan for året 1943. Det er en samling messer, som våre prester, søstre og troende oppofrer i pavens mening. Hvilket herlig bevis for vårt samhold med ham! Nesten hver dag i året er det i vårt Vikariat blitt frambåret en messe, av og til flere messer i pavens mening. Hvilken rik velsignelse må ikke dette fellesoffer og fellesbønn ha nedkalt over vår hellige Fader. La oss fortsatt gi ham vår støtte ved å være 100 prosent katolikker. Altså ved å være 100 prosent tro mot Kristi statholder!

I det året som kommer må det bli lest minst én messe hver dag. Det skal ikke meget til. Det mangler bare noen få dager. Hvis alle fra i fjor også yter sin hjelp i år, og hvis noen andre følger dette gode eksempel, vil vi kunne oppnå dette resultat.

Vis at du har forstått meningen. Henvend deg til din sokneprest og bestill en hellig messe til dette formål. Soknepresten vil da sørge for å underrette undertegnede

PASTOR G. HOGENES

i oppdrag av pastor Høgh,
dir. for Bønnens Apostolat.

Kjenn din religion

(Forts. fra side 170.)

tilfeller. Men derav å trekke den slutning at miraklet i det hele tatt ikke kan konstateres er helt urimelig. For vi vet vel ikke alt som naturen kan, men vi vet godt hva den ikke kan. Kjennemerket på naturens virkninger er alltid den lovbundne regelmessighet. De samme årsaker fremkaller alltid de samme virkninger og på den samme måte. Miraklet derimot viser alltid som en virkning av en makt som med suveren overlegenhet setter seg ut over naturens lover. Den virker når den selv vil og uavhengig av alle de hjelpemidler som naturen bruker. Naturen kan nok ved hjelp av en kyndig læge helbrede en lungetuberkulose eller en kreft, men ikke på et par minutter. Og lægen må nok bruke andre metoder enn bare å gjøre korsets tegn på den syke. Og hvor mange andre sykdommer finnes det ikke hvor både naturen og lægens kunst er helt avmektige, mens en overnaturlig makt helbreder dem likesom lekende. «For Gud er ingen ting umulig.»

Den allmektige er også den allvidende. Gud ser alt i den materielle og den åndelige verden, det som er, det som var og det som skal skje i framtiden. Selv våre hemmeligste tanker og ønsker kjenner han. «For hans åsyn er ingen skapning usynlig, men alle ting ligger bart og åpent for hans øyne» (Hebr. 4, 13). Ikke slik å forstå at Gud henter sin viten fra skapningene. Gud kjenner ikke tingene fordi de er til, men de er til fordi Gud kjenner og elsker dem. Evig bærer Gud i seg selv idéen om alt det som i tidens løp kommer til å være og planen til verdensaltets utvikling og viljen til tingenes eksistens. Og denne idé, denne plan og denne vilje er identiske med Guds vesen.

Det eneste som ikke finnes i Gud er det onde, for det onde er bare noe negativt, en mangel i tingenes vesen eller virksomhet. Det onde, det vil si alt det som heter mangler, ufullkommenhet, uorden, feil, synd henger sammen med den kjensgjerning at alle skapte ting er skapt av intet. De er til, men de er ikke av seg selv. Deres natur gir dem ikke krav på å være. Intetheten har et slags herredømme over dem og gjør seg gjeldende derved at de på en eller annen måte er forgjengelige, begrensete, ufullkomne. Skapt av intet innebærer de likesom en tilbøyelighet og en mulighet til å vende tilbake til intetheten, enten ved å forgå, for så vidt de hører den materielle verden til, eller ved å ta feil i sine handlinger og å vende seg bort fra sitt endemål, når det er åndelige vesener som engler og mennesker. Gud er evig seg selv. Det onde finnes ikke i ham. Han er hevet over all ufullkommenhet, han er det absolutte sanne og gode, lyset uten mørke, livets evige fylde, innbegrepet av alt det som kalles godt og edelt og uendelig mer enn alle våre ord kan uttale. Derfor går det gjennom hele skapningen en uendelig higen tilbake til det absolutte gode hvor den har sitt utspring. «I dette gode henger himmelen og hele naturen» (Aristoteles) ved en bevisst eller ubevisst lengsel. **A. J. Lutz.**

DET EVIGE PAVEDØMMET

Av et hyrdebrev fra biskop Sismondo.

Skjønt evig angrepet, evig forfulgt har Paven levd i 20 århundrer. Forbi ham drog de romerske keisere, de europeiske monarker, feudallerredømmet, og skjønt han ble tusen gange bekjempet, fengslet, myrdet, har han seirende framstått fra sine bødleres hender mer levende, kraftig og styrket enn før.

Fra St. Peter til Pius II har der været 262 paver. Her er deres ærefulle liste:

Fra St. Peter til freden med Konstantin den store (1—313) nevnes der 32 paver. 30 av dem led martyrdøden og to ble forvist for sin tro. Men «Paven» overlevde — han så tyrannernes undergang.

Fra Konstantin til Karl den store (313—800) regner vi 52 paver. Og skjønt den første kristne keiser og pave Silvester vekslet fredskysset, var allikevel ofte i denne tid purpurkåpen vetet av blod og smusset av forhånelser. Pave Liberius forvist; Innocenz I og Leo den store offer for Alariks og Genseriks raseri; St. Symmachus myrdet i Roms gater og hans prestes massakrert; Johannes I død i fengsel; Agapitus, Silverius, Vigilius, St. Martin I, Sergius I krenket og avsatt med vold fra den hellige stol; Stefan III ble reddet av Pipin og Karl den store. Men «Paven» overlevde, han så goternes, østgoternes og langobardenes makt ta slutt.

Fra Karl den store til vår tid har 177 paver etterfulgt hverandre på St. Peters stol. Av disse måtte Paschalis I flykte for sarascensernes sverd; Leo V dør i fengsel. Johannes X blir kvalt; Johannes XI utånder under stokkeslag; Benedikt VI blir kvalt; Gregor IX må se Rom plyndret av sarascenserne; Alexander IV dør i forvisning i Viterbo; Bonifacius VIII blir mishandlet av Filip den smukkes soldater; Benedikt XI blir forgiftet; Hadrian VI dør av et knust hjerte; Klemens VII overværer Roms plyndring; Klemens XI og XII ser med forferdelse et alminnelig opprør reise seg mot Kirken og pavedømmet; Klemens XIV blir med kniven på strupen tvunget til å oppløse Jesu Selskap; Pius VI blir ubarmhjertig slept bort til Valence i Frankrike for å dø der; Pius VII sukker i fangenskap i Fontainebleau og i Savona; Pius IX mister sin verdslige makt.

Og mer enno: også ydmykelsen med de 70 års fangenskap i Avignon, det occidentale schismas ødeleggelser, protestantismens stormer, Jansenismens hykleri, gallicanismens opprør, den franske revolusjons grusomheter, liberalismen, frimureriet, sosialismen, den ateistiske kommunisme etc., etc. var og er i sitt innerste vesen rettet mot pavene, likesom de siste paver har vært skyteskive for den politiske egoisme og den antikatolske presse.

Men tross forvisning, fengsel, moralske lidelser, utplyndringer, tross bebudet død og begravelse, så overlever og triumferer «Paven» til menneskenes opplysning, velferd og helliggjørelser, gjennom et liv så langt som jordens eget.

La oss bøye våre hoder for denne makt og si: Dette er Guds tydelige fingerpek!

Av de 262 paver bærer 80 martyriets glorie. Nesten alle har hva vitenskap angår overgått gjennomsnittet av mennesker; alle har ved guddommelig bistand til tross for den enkeltes menneskelige svakheter vært ufeilbare i den doktrinære og moralske forkynnelse.

Det må selvfølgelig innrømmes at noen paver i århundrenes løp har hatt mørke pletter i sitt personlige liv og ikke alltid holdt seg på høyde med sin store verdighet.

Men tillot ikke Jesus at St. Peter, den første pave, innsatt av selve Kirkens guddommelige stifter, plettet seg med tredobbelt fornektelse mot ham selv, som en lærepenge for de kommende slekter? Og kan en plett på solen hindre den i å skinne? Er det ikke nettopp unntagelsene som bekrefter regelen?

Hvilken opphøyethet i denne lange paverekke, hvilken ukrenkelighet! Den som forfølger Paven dør, den som ærer ham er velsignet av Gud. Historien viser at keisere, konger ble rammet av en usynlig hånd og sank tilintetgjort i sitt nederlags støv den dag de fordristet seg til å løfte hånden mot Paven. Atilla forstummer overfor St. Leo I.s majestet, Barbarossa faller på kne for Alexander III.s fot, Henrik IV går til Canossa i sekk og aske og ber den store Gregor VII om tilgivelse. Napoleon I innrømmer at Hildebrands storhet på pavetronen har blendet ham. Hvorfor? Fordi pavens majestet som aldri bøyer seg og aldri går under, og den fred som han åsyn rolig, sterkt og velsignende mellom stormer av motsigelser, forfølgelser, hat, fengsling og død bærer tilskue, alltid må vekke den dypeste undren og få verden til å stanse opp i beundring for det menneskelig sett uforklarlige.

Til St. Olavs- og St. Hallvardslagets medlemmer.

Vi skal også i år forsøke å arrangere den årlige fellesbasar i november måned for begge menigheter.

Som det vil forstås trenges denne gang mer enn noen sinne støtte og hjelp fra alle kanter, og vi håper at vi ikke forgjeves skal henvende oss herom.

Den første og største vanskelighet er i år utlønningsgjenstander; for å få den fornødne oversikt om det blir mulig å avholde basar, tør vi høfligst henstille til dem som kan hjelpe, å komme med sine gaver, eller gi tilsagn herom, til sokneprestene eller lagenes styremedlemmer snarest.

Vær oppmerksom på at mange bortsatte ting no kan ha verdi for andre.

ST. HALLVARDLAGET.

ST. OLAVLAGET.

KATOLSK KRISTENLIV -

Tilegnet alle konvertitter.

Dagen og løftet.

Den største dagen etter din dåpsdag — den eneste virkelig store dag foruten bryllups- (eller ordinasjons-) og dødsdagen. Større gir livet ikke enn dagen for inngangen i Guds Kirke, dagen før inntredingen i livsplanen og utgangsdagen. Konvertitten får en sjangse mer enn andre, så sant som merkedagen er en mulighet for å begynne alt forfra.

Husker du dagen — dens spenning, det sjelelige høytrykk, den bevende ståen ansikt til ansikt med det som ikke er av denne jord? Husker du den lykke som var ved å sprengte hjertet? Minnes du timenes stille sødme? Minnes du troens faste klippegrunn, håpets himmelblå, kjærlighetens tårer som måtte fram i stillheten

Du feirer vel dagen hvert år som du bør feire din dåpsdag? Men feirer du den med *stillhet*, med *innskuen*? Gjør du regnskap for tid og dager: hva har jeg vunnet — hvorfor vant jeg ikke mer — hva har jeg tapt — hvorfor — hva skal neste år bringe — hvilke praktiske planer vil jeg legge — ved hvis hjelp

Går du til den prest som har opptatt deg med alt dette og ber ham råde deg i disse tanker og forsett? Om ikke annet så vil han ha glede av å høre fra deg på den dag — høre at du er trofast mot Kirken

husk han kan ha hatt mange skuffelser som du kan lyse opp i.

Ser du ikke mer og mer klart at denne dag ikke var et *mål*, men en *inngang*? Ikke en avslutning, men en begynnelse og en innvigsel? Du fikk den dag midlene i hende til å frelse din sjel — rike midler: troen, Kirken, sakramentene, ledelse og forkynnelse

har du brukt dem, eller har du satt deg til evig hvile på Kirkens terskel i stedet for å vandre oppad mot høyalteret?

Den dag ble du formelt katolikk, men det er langt igjen før du er det *reelt*, før du har innhentet så og så mange år av katolsk oppdragelse som dine jevnaldrende blant de «fødte» har hatt. En ti års tid er ikke for meget å regne til oppøving i gode religiøse vaner, til å leve seg helt inn i kirkeår og sakramenter! Dette skal ikke skremme deg, ti denne oppøven, denne innleven er livets store lykke: veksten i Gud mot «målet for Kristi fylde alder».

Har du noen gang på ny lest ditt *konversjonsløfte*. Og har du husket at dets fire siste linjer er *ed* — at den som bryter dem og «faller fra» er en *meneder*? Repeterer du noen gang ditt konversjonsløfte?

La meg peke på to feil hos konvertitter: noen blander sine personlige ønsker og fortsetter inn i løftet når de har glemt ordlyden. Men vi har hverken lovet å vie oss til Gud i klosterlig eller enslig stand eller fått løfte på frihet for synd eller syndig lyst — eller brev på at vårt borgerlige liv skal bli en suksess — enn mindre på å skulle omvende alle våre kjære og aller minst på å

ha rett til å bli understøttet. Vi har lovet og svoret ett: *Troskap i troen*.

Den andre feilen er at vi tror vi kan greie oss med å anerkjenne de i løftet inneholdte sannheter — og så ellers oppføre oss som vi vil. Sannheter er nemlig i sitt vesen *veritas sanctitates*, er *konsekvensen til hellighet*. Følges ikke denne konsekvens mistes sannheten langsomt eller fort, og «de siste ting blir verre enn de første». Det er noe tøv at «dogmer» hindrer «livet», men det er like så stort tøv å tro på «liv» uten «dogmer.» Takk Gud for de monumentale dogmer i løftet og si til nutidens religiøse dogmefiender at «liv» ÷ dogmer = liv uten sannhet. Og si til seg selv at du av hele din sjel må dyrke Gud Helligånden så han som selv har åpenbart dogmene også vil bringe liv over dem for deg.

Enno to ting om denne dag.

Den berettiger deg ikke til å se ned på dem som ikke fikk eller ikke fulgte den samme nåde. Men den forplikter deg til å be for dem.

Du dyrker ikke Gud ved å håne den religiøse institusjon du kom fra — og du oppbygger hverken deg selv eller andre ved det. Minst av alt, fanger du sjele ved det.

Var det deg som kalte på Gud og hans Kirke, eller var det Gud som dro, nøtde og førte deg til frelsen?

Bør ikke *takknemmelighet* og *ydmøyhet* være vår holdning? Det uttrykker vi best gjennom *trofasthet*. Heller én ukentlig kommunion gjennom 50 år, enn en daglig ett år og så ellers rot.

Blant farer og fristelser innenfra og utenfra står vi på konversjonsdagen *like innenfor* kirkeporten. La oss stille vandre opp mot ham som bor i tabernaklet på høyaltret!

II.

Det annet skriftemål — og de følgende.

Det første skriftemål var jo slett ikke så vanskelig som vi hadde trodd. Da vi først fikk lært å se bort fra tøvet om det sjenerende i «å knele ned for et annet menneske og fortelle ham sine synder» og lært å knele ned for den levende Gud og bekjenne for ham gjennom hans prest, for gjennom den samme prest å få syndernes forlatelse fra den levende Gud

da «skriftemålet» tråtte i bakgrunne og «botens sakrament» åpnet seg for oss, da forsvant også en del av frykten for å stå som en forargerlig synder i prestens øyner — og den del av frykten som ikke ble tatt fra oss ble til en utmerket bot for hovmotet. Det første skriftemål, oppgjøret til bunn med hele vårt liv, ble overstått.

Minnes du den lettelse, befriing, lyke du følte?

Så kom det en tid da alt var såre lett. Varte det dager, uker? Det varte visst lenge nok til å belære oss om en feiltagelse — den feiltagelse: at som vår synd var oss forlatt var også vår fristelse tatt fra oss

at Guds nåde virket magisk og ikke mystisk, at den bedøvet våre dårlige tilbøyeligheter i stedet for å styrke vår vilje og at det å være katolikk er såre lett-vint fordi man ikke bare har større hjelp, men også mindre vansker.

Så kommer en dag den smertefulle opplevelse at vår natur aldeles ikke ble forandret ved vår konversjon: vi er den samme vi alltid har vært, og de samme fem sanser inngår de samme tragiske kombinasjoner med de samme ti bud. Hva hjelper så det hele? Hvorfor er sakramentene ikke sterkere? Hvorfor passer Gud og Vår frue ikke bedre på meg?

Eller den rene klare fortvilelse i noen tilfelle. Fristelsene ble større, farene mer overhengende, hele det menneskelige jeg kom i opprør og det gikk stormer over sjelen, så voldsomme som aldri før. Og så lød stemmen dypest inne: «det har du for den konversjon, fordi du forlot din barnetro. Det er Guds straff!»

Hva er så sjelens feiltagelse i alt dette? Jeg tror denne: å ha ventet noe av botens sakrament som *Vårherre* aldri har lovet å legge i det.

Vårherre lover ene *syndenes forlatelse* i sin innstiftet. Selv den sjelelige vegledning fra skriftefarens side er bare et tillegg.

Derfor er det umulig å fordre eller vente mer — aller mest å vente at viljens frihet eller naturens og de menneskelige tilbøyeligheters tilskyndelser skal bli opphevet. Men aller mest underlig er det å bebreide Gud og hans Kirke at de ikke gir hva de aldri har lovet å gi.

Sjelen vilde handle betydelig fornuftigere om den så mindre på seg selv, på hvor mye den er og hvor lite den har forandret seg — og mer på Gud og hans gave. At han ikke nøyes med å ta imot oss i *det første* skriftemål, men at han venter oss til *det annet* og *de følgende* hele livet igjennom, og at han ikke venter at vi der skal presentere vår dyd for å høste komplimanger, men vår synd til forlaten.

La det bli sagt igjen: konversjonen er ikke et *mål*, men en *inngang*. No først kom vi i det rette forhold til Gud, no først begynner Gud å oppdra på vår sjel, no først begynner *nåden* for alvor å virke. Men som sollyset ikke i ett no kan trenge gjennom atmosfæren for *luftens motstand*, møter Guds nåde *tidens motstand*. Den må konvertittene regne med i sin religiøse romantikk og den vil hjelpe ham til å bli realist.

La det så ikke skuffe deg at det første skriftemål ikke var nok for hele ditt liv. Gå med godt mot til det neste og de følgende. Det er ikke mot Gud du skal rette bebreidelser — men mot deg selv! Og dog — Gud bebreider ikke, han tilgir! (Forts.)

Her hjemme

Oslo. Søndag 26. sept. arrangerte Olavslaget en meget vellykket familieaften. Vi hadde en «menighetens sangprove» forat vi skulde lære noen av pater Lutz' vakre salmemelodier som sjelden har vært sunget i St. Olav tidligere. Vår unge dyktige dirigent Rolf Østbye innledet med et friskt kåseri. Under ledelse av dirigenten innøvde så St. Olavs sangkor en del salmer. I pausen sang arkitekt How med sin vakre stemme et utvalg norske sanger, og Inger Louise Abrahamsen leste meget gripende St. Thomaslegenden.

Sekretær.



Pastor Johannes Borsboom.

25 års prestejubileum 15. august.

Den 15. august kan sokneprest Borsboom i Halden feire 25 års dagen for sin prestevigsel. Han er født 28. nov. 1889 i Holland og 2. oktober 1918 kom han til Norge, hvor han mottok den hellige prestevigsel av biskop Fallize i hans privatkapell d. 15. oktober samme år. Til 15. august 1921 var pastor Borsboom hjelpeprest og kapellan ved St. Olavskirken i Oslo og ble dernest sokneprest i Hammerfest, hvor han virket til 1928, da han ble forflyttet til Harstad. Der ble han til 1932 fra hvilket år han har hatt sitt arbeid som sokneprest i Halden.

Vi ser i «St. Olav» av 1918, at den da nyvigslede pastor Borsboom under stor høytidelighet feiret sin første hellige messe i St. Olavskirken søndag 20. oktober. Det var levittmesse, hvor de to sokneprester for menighetene i Oslo, pastor Günther og pastor Offerdahl assisterte som diakon og subdiakon og pastor Borsbooms landsmann, pastor van der Velden, holdt festprekenen, som formet seg som en hyllest til prestekallet og sluttet med å oppfordre alle til å forene seg i bønn om at den nyvigslede prest måtte få nåde til å være en tro forvalter av de anbefattede mysterier. I 25 år siden da har Herren velsignet denne bønn — må denne velsignelse enno i mange år følge Kirkens gode hyrde i Halden til gagn og glede for sjelene i hans menighet!

«St. Olav» overbringer på trosfellers og egne vegner de hjerteligste lykkønskninger til festdagen 15. august. Ad multos annos —

Gottlieb W. Rieber-Mohn:

«Hellige menn.»

*Tanker omkring 2 av den middelalderiske
helgendiktningens hovedverker.*

(Slutning.)

Sin interesse i norsk litteratur har «Passio Olavi» kanskje særlig fordi den er det første fullverdige norske bidrag til verdenslitteraturen. I den utstrekning det ble lest bøker i Europa på den tid, har «Passio Olavi» vært kjent og skattet gjennom hele middelalderen, — i sine kommentarer til den nevner professor Skard¹ at man i moderne tid har funnet eksemplarer av den i England («Metcalfes utgave», den mest fullstendige), Frankrike, Østerrike (Wien) og Finnland. Like ned til reformasjonen har lesningen av «Passio Olavi» mange steder åpenbart vært en del av gudstjenesten. Ser vi den i sammenheng med den øvrige norske middelalderlitteratur, blir vi slått av dens egenart. Hittil har kongene, høvdingene og mennene rundt dem vært hovedpersonene i bøkene. I «Passio Olavi» trer for første gang selve det jevne norske folk oss imøte, — vi opplever Middelalder-Norge i en billedrikdom og intensitet som det vel ikke gis noe sidestykke til før våre norske katolske middelalderromaner i vårt eget hundreår.

IV.

Hvilket utbytte har man så av den foreliggende sammenstilling? Den viser en for det første to kraftige personligheter med typiske preg av sine respektive miljø, tidsavsnitt og folkelyne. Gjennom «ideal-menneskene» finner en vegen til forståelse av deres tid — det 13. hundreårets Italia og det 12. hundreårets Norge og hvilke ulike betingelser tid og sted skapte for utfoldelsen av deres geni. Dernest blir det klart for en hvilken rikdom av forskjelligartet personlighet og genialitet middelalderkirken tok i sin tjeneste med sin evig forbausende blanding av ortodoksi og tolerant rommelighet. Myten om «middelalderkirkens kvelende hånd over personligheten» sviner inn under det overveldende inntrykk av de mange ulike mennesketyper som gjennom liv og gjerning for Guds sak ble helgener, — Kristi venner. Og til sist — men ikke minst — viser den bestemt tilbake den alminnelige historiske fadese å generalisere når det gjelder middelalderens kultur, idet den gjør klart hvilke varierende og rikt vekslende kulturfenomener som rommes innenfor den såkalte «mørke middelalder».

¹ Skard: «Sprache und Stil» der «Passio Olavi».



Ingeniør Adolph Tidemand

Fra Stord er kommet meddelelse om at ingeniør Adolph Tidemand den 21. september avgikk ved døden, styrket med Kirkens nådemidler. Han hadde lenge vært syk, men da sykdommen tok en foruroligende vending tilkalte man sokneprest Fiskedieck og en Franciskus-søster fra Haugesund som begge nådde i tide fram til å kunne bistå ham i hans dødsstund.

Adolph Tidemand var sønn av vår berømte maler og førte i sin ungdom et beveget og avvekslende liv i utlandet. Der kom han også i kontakt med den katolske Kirke og konverterte i 1898 i Polen. I mange år tilhørte han no den store krets av sykeberere i Lourdes som teller blomsten av Europas katolske adel i sine rekker og som alle setter sin ære i å tjene den lidende menneskehet på denne oppofrende og anstrengende måte. At arbeidet samtidig var åndelig berikende og etterlot uforglemmelige inntrykk fikk man en levende forståelse av når man hørte ingeniør Tidemand berette om sine opplevelser der nede.

Så bosatte han seg i Bergen hvor han virket som bilsakkyndig og førte et gjestfritt hus for sin store vennekrets. Det var alltid en glede å besøke ham i hans vakre heim, preget av farens og andre kunstneres ypperste verker, og hvor hans omfattende litterære kunnskaper og høye kulturnivå gjorde seg sterkt gjeldende. Et varmt vennskapsbånd knyttet ham til mrg. Irgens og gjennom ham til vår nuværende biskop, dengang sokneprest i Haugesund, likesom han var en trofast beundrer og venn av Franciskusøstrene. Helbredshensyn tvang ham dog i de seinere år bort fra Bergen og til Furuly Helseheim på Stord, hvor han hadde bygd seg et hus og gjenskap sin heim for trosfeller og venner.

Ingeniør Tidemand elsket Kirken og hvor han kunde, viste han den sin hengivenhet på alle måter. I ham er en gjennom kultivert katolikk gått bort, og selv om de seinere år brakte ham noe på avstand av de mange venner som ikke hadde anledning til å besøke ham, så bevarer vi ham alle blant våre kjæreste erindringer. Der vil han fremdeles ha sin plass med takk for alle gode, glade og rike stunder vi har fått oppleve med ham. Og vi vil minnes ham ofte i våre bønner.

R. I. P.

*

Begravelsen foregikk fra St. Paulskirken i Bergen fredag 24. september. Sokneprest Gorrissen forrettet. Et veld av kranser vitnet om avdødes store vennekrets. En ung trosfelle fra Stord, Reidar Eldøen, sang ved slutten av sørgegudstjenesten Händels deilige «Largo». Det var en stor og representativ skare som fulgte Adolph Tidemand til hans siste hvilested på Møllendal kirkegård.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkere, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.